

04.07.12

י"א תשרי תשע"ג

לכבוד

ח"כ ישראל כץ

שר התחבורה

ירושלים

הנדון: תיקון פקודת התעבורה (נוסח חדש) לשינוי הגדרת עגלות הרתומות לבעלי חיים ככלי תחבורה

מכובדי שלום רב,

1. עמותת "הכל חי" הוקמה בישראל בשנת 2001 ומאז ייסודה פועלת לעזרת בעלי חיים ומניעת סבלם. בין היתר פועלת העמותה למען אוכלוסיית הסוסים והחמורים בישראל, שפעמים רבות עומדים "מחוץ לאור הזרקורים" ואינם זוכים להגנה על חייהם ועל שלומם.

מהות הפניה

2. עניין פניה זו בבקשה לשר על מנת שיורה על שינוי הגדרות בסיסיות בפקודת התעבורה, המכירה כיום באופן מפורש בעגלה הרתומה לבעל חיים כאמצעי תחבורה. שינוי הגדרות בסיסי זה, יאפשר את הוצאתה אל מחוץ לחוק של תופעת השימוש בבעלי חיים (לרוב סוסים וחמורים) לנשיאת משאות בתוך העיר. תופעת האלטעזאכן, אינה בעלת זיקה ישירה לתקופתנו וכיום, בערים רבות ברחבי העולם, ביניהן פריז ולונדון, הוצאו חוקים שונים אשר מיגרו תופעה זו אל מחוץ לחוק, הן מטעמי צער בעלי חיים והן מטעמי בטיחות של המשתמשים האחרים בדרך.

רקע

3. תופעת "סוסי האלטעזאכן", שיש הנוטים לייחס לה זמן עבר, לא חלפה ממדינתנו לצערנו. במסגרתה מנוצלים סוסים רבים לצורכי העברת משא כבד בדרכים עירוניות, בתנאי לחץ, בעומסי תנועה ובתנאים סביבתיים שאינם מתאימים לבעלי חיים (מצבו המנטלי של סוס, הנדרש להלך בינות למכוניות והולכי רגל, הינו מצב שמוגדר ע"י וטרינרים כ-stress קבוע). בנוסף, ניכר ממראם כי אינם מטופלים כראוי ע"י בעליהם וסובלים מהזנחה מצטברת.

4. הימצאותה של תופעה זו על כבישי ישראל מהווה סיכון משמעותי ליתר המשתמשים בדרך (רכבים מנועיים, נהגים, נוסעים, הולכי רגל), גורמת לעיכוב התנועה ולפקקי תנועה, בדיוק כשם שכלי רכב, אשר מהירותו אינה מותאמת למהירות הנדרשת ע"פ חוק, מהווה סיכון משמעותי לבטיחותם של יתר המשתמשים ולבטיחותו שלו.

5. לרוב, סוסים אלה מושכרים לרוכלים על בסיס תשלום פעוט של עשרות שקלים ליום, ומהווים עבור הרוכלים תחליף זול לכלי רכב לתנועה בעיר. על מנת להימנע מעלויות כספיות, הם אינם מקבלים

טיפולים רפואיים הכרחיים, מזון ראוי ותנאי מחיה הולמים, כך עד למותם האכזרי עקב תשישות, מחלות ורעב.

6. לעמותה מגיעות פניות רבות מן הציבור הרחב, על בסיס יומיומי, בנוגע לסוסי אלטעזאכן, שנצפו בעת העבדותם, ונתונים במצבים קשים. מראה הסוסים הרזים או הפצועים, המושכים אחריהם עגלה עמוסה לעייפה בלב העיר, אינו נותן מנוח ונשאלנו אינספור פעמים כיצד ניתן למגר תופעה אכזרית זו. פניות אלה מתקבלות מתושבים בערים גדולות ומרכזיות כדוגמת ת"א, רמת-גן, גבעתיים, כפר-סבא, נתניה ועוד. הנסיון המצטבר מלמד כי בעיה זו הינה בעיה כללית, התקפה בחלקים נרחבים בארץ.

המצב החוקי הקיים כיום

7. ע"פ הגדרות פקודת התעבורה כיום, עגלה הנגררת ע"י בעל חיים מוכרת כ"רכב", לכל דבר ועניין, משמע רשאית להימצא על הכביש בינות לכלי רכב מנועיים. לצערנו, ההגדרה מעניקה לגייטמציה מלאה לתופעה זו, אשר למעשה אינה מוצרכת מתוקף המציאות כבעבר, להתקיים.

8. לצערנו, במצב דהיום, אין ביכולתן של הרשויות המקומיות לאכוף את החקיקה הקיימת, והן מוצאות עצמן חסרות אונים לנוכח התופעה.

9. שני חוקים רלבנטיים לעניין זה: הראשון, חוקי עזר עירוניים, הקובעים כי בעליו של סוס/חמור נדרש לבקש היתר להחזקתו, אולם הם בבחינת אות מתה, שכן חלקם אינם קובעים תנאי סף לקבלת ההיתר. בפועל, בעלי הסוסים אינם פונים לבקשת היתר כזה והחוק (הנטול תוכן מהותי) לא נאכף ע"י הרשות. החוק השני, הינו תקנות צב"ח (הגנה על בע"ח) תשס"ט-2009, שאמנם כוללות חובות הבעלים (בדיקה וטרינרית, סימון בשבב, מקום החזקה מתאים, הגבלת גיל ומשקל), אולם אכיפתן, שלא כמו חוקי עזר בדבר פיקוח על כלבים וחתולים, למשל, נתונה בידי משטרת ישראל ומשרד החקלאות בלבד, ולא בידי הרשות המקומית. לכן, בפועל, בשל בעיה קשה של אכיפה בשטח, כל הסוסים והחמורים המסתובבים בערים מעולם לא חוסנו בכלבת (מצב העלול לסכן חיי אדם), לא נבדקו ע"י וטרינר, נמצאים במצב בריאותי מחפיר ומוחזקים בתנאים קשים ביותר.

10. מעבר לכך, תקנות צב"ח (הגנה על בע"ח) תשס"ט-2009, האמורות להסדיר את נושא העבדת בעלי חיים והחזקתם, אינן מתייחסות באופן ספציפי להעבדת בע"ח בשטחים עירוניים. כך, הן אינן מבחינות בין גזעים המתאימים לסחיבת משאות וכאלו שלא, הן לא קובעות חובת פירזול המיועד להליכה על אספלט (פרסות מגומי שבלעדיהן סובל הסוס כאבים עזים), ואינן מתייחסות לסבל המנטלי בו נמצא בעל החיים על כביש סואן. נכון להיום, הסוסים בערים אינם מגזע סוסי משא והם אינם מפורזלים בפרזול מתאים.

11. יתר על כן, עגלה המתנהלת לאיטה בינות למכוניות, המהירות ממנה באופן משמעותי, גורמת להשלכות תחבורתיות קשות. לא זאת בלבד שהיא גורמת לעיכוב התנועה, אלא מסכנת את חייהם של כל המשתמשים בדרך ובכלל זה, נהגים, נוסעים, הולכי רגל, וכן, של בעלי החיים.

הפתרון הנדרש

12. אין ספק כי נדרש לעניין זה הסדר חקיקתי מתאים מאחר שמקומם של סוסים וחמורים אינו על כבישים עירוניים. הכנסתם לערים מסכנת נפשם של אנשים ומהווה התעללות גלויה לעין כל, שלא יוכל להינתן לה מענה, אלא אם ייאסר השימוש בהם בדרכים עירוניות באופן גורף. לא ייתכן כי בשיאה של שנת 2012 מראות של סוסים מנוצלים, מוזנחים ופצועים, עדיין יהוו חלק בלתי נפרד מהנוף העירוני של המציאות הישראלית.

13. שינוי הגדרה זו בפקודת התעבורה אינו כרוך במשאבים או תקציב אלא הינו שאלה של מדיניות גרידא.

14. נשמח להעמיד לרשותכם את הידע הרב אותו צברנו בנושא זה במהלך שנים רבות של מעקב וטיפול, ולשתף פעולה עם משרד התחבורה בכל הקשור לנושא זה.

בתודה מראש ובברכה,

מיכל וולנסקי-אטיאס

מנהלת מקצועית | עמותת "הכל חי"